

Του Δημήτρη Σταμούλη*

Πριν από λίγες ημέρες δύο εργάτες ιδιώτη υπεργολάβου τραυματίστηκαν σοβαρά, όταν τους χτύπησε το ηλεκτρικό ρεύμα την ώρα που έκαναν εργασίες σε κολόνα της ΔΕΗ, στα Ιωάννινα. Την Τετάρτη ένας 53χρονος εργάτης του Οργανισμού Λιμένος Θεσσαλονίκης τραυματίστηκε, όταν έπεσε μέσα στο αμπάρι ενός φορτηγού πλοίου, ξένης σημαίας, το οποίο βρισκόταν προσδεμένο σε προβλήτα του λιμανιού. Στις αρχές Μαρτίου, άλλος ένας εργάτης της ΔΕΗ στο Αμύνταιο Φλώρινας, χτυπήθηκε από 6000 βολτ και σκοτώθηκε ακαριαία.

Διαφορετικά στιγμιότυπα από χώρους δουλειάς, όπου εργάτες έδιναν τη μάχη του μεροκάματου, χωρίς τα στοιχειώδη μέτρα πρόληψης, και το «πλήρωσαν», επαναφέρουν στο προσκήνιο το ζήτημα της παντελούς έλλειψης μέτρων ασφάλειας εν ώρα εργασίας. Μπορεί η ανεργία να παραμένει γαντζωμένη σε πολύ υψηλά ποσοστά και ο κλάδος των κατασκευών να «φυτοζωεί», αλλά το τελευταίο διάστημα παρατηρείται έξαρση των εργατικών ατυχημάτων, με τον αριθμό των νεκρών και τραυματισμένων εργατών διαρκώς να αυξάνεται.

Ο πρόσφατος κατάλογος είναι μακρύς και αφορά εργαζόμενους σε Δημόσιο αλλά και εργολαβικές εταιρείες που «παρασιτούν» στο Δημόσιο, οκταμηνίτες ανειδίκευτους, εργάτες ιδιωτικών εταιρειών. Η μοίρα τους είναι κοινή καθώς η εργοδοσία θεωρεί πλέον «πολυτέλεια» τη λήψη μέτρων ασφαλείας, τη χορήγηση του απαιτούμενου εξοπλισμού, και τη χρήση ειδικευμένου και αξιοπρεπώς πληρωμένου εργατικού προσωπικού.

Απόδειξη των παραπάνω είναι ορισμένα χαρακτηριστικά παραδείγματα: Εργάτης οκταμηνίτης στην υπηρεσία καθαριότητας στο Ηράκλειο Κρήτης έπεσε από απορριμματοφόρο και τραυματίστηκε σοβαρά στο κεφάλι. Προ μηνός, δύο εργάτες που δούλευαν στο οδικό δίκτυο της Ικαρίας διαμελίστηκαν από μηχανήμα οδοποιίας, ενώ στο ίδιο έργο έχουν χάσει τη ζωή τους άλλοι δύο εργάτες. Στις αρχές Φεβρουαρίου, εργαζόμενος σκοτώθηκε από ηλεκτροπληξία καθώς εργαζόταν σε υπό κατασκευή σταθμό του Προαστιακού στο Ζεφύρι. Την λίστα των τραυματιών που ήρθαν στο φως της δημοσιότητας μόνο στο τρίμηνο του 2016 συμπληρώνουν εργάτης οικοδόμος από το Ηράκλειο, λιμενεργάτης στην Ελευσίνα και εργαζόμενος σε εργοτάξιο στην Αμφιλοχία.

Επίσημα στοιχεία από το Σώμα Επιθεωρητών υπάρχουν ως το 2014 όπου καταγράφηκαν 5.497 ατυχήματα, ενώ τα θανατηφόρα ανήλθαν σε 63. Το 2013 αναγγέλθηκαν 5.126 εργατικά ατυχήματα, το 2012 4.858 και το 2011 5.203. Οι θάνατοι εργατών τα τέσσερα αυτά χρόνια ανέρχονται σε 189. Όπως ομολογείται και στην έκθεση πεπραγμένων του ΣΕΠΕ του 2013, παρά την ελάττωση του εργαζόμενου δυναμικού και την πτώση της οικονομικής δραστηριότητας γενικότερα, το έτος αυτό σημειώθηκε αντιστροφή της πτωτικής τάσης των τελευταίων ετών όσον αφορά τον αριθμό των αναγγελλομένων εργατικών ατυχημάτων.

Όμως εκτιμάται ότι έχει αυξηθεί και η συχνότητα, δηλαδή ο αριθμός ατυχημάτων ανά 100.000 εργαζόμενους. Πέρα από την «επίσημη» ερμηνεία ότι αυτό οφείλεται στην αναβαθμισμένη δράση του

ΣΕΠΕ, η αλήθεια είναι ότι η εντατικοποίηση και η μείωση του «μη μισθολογικού κόστους» έχουν συνεισφέρει στην κατάσταση αυτή. Οι πιο αιματοβαμμένοι κλάδοι είναι του λιανικού εμπορίου με αύξηση ατυχημάτων κατά 27,9% εντός της διετίας 2012-2014 (από 954 σε 1.220), της εστίασης με αύξηση 101,8%, (από 110 σε 222), της παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους με αύξηση 54,7% (από 132 σε 203). Να σημειωθεί ότι και στους τρεις αυτούς κλάδους αυξήθηκε ο κύκλος εργασιών κατά το παρελθόν έτος σε σχέση με το 2013, όπως και η απασχόληση.

Πάντως ο τραγικός κατάλογος είναι σαφώς μεγαλύτερος καθώς δεν καταγράφονται τα ατυχήματα των αυτοαπασχολούμενων, δεν υπάρχουν στοιχεία για τα ατυχήματα στον πρωτογενή τομέα (γεωργία, δασοκομία και αλιεία), τα στοιχεία του ΙΚΑ για τα εργατικά ατυχήματα αναφέρονται μόνο στους ασφαλισμένους μισθωτούς στον φορέα (εξαιρείται το 32% των μισθωτών) και τέλος, σε συνθήκες υψηλής ανεργίας και αυξημένου ποσοστού ανασφάλιστης εργασίας, η πλειοψηφία των εργοδοτών «υποκρύπτουν» εργατικά ατυχήματα.

Μια σημαντική νέα παράμετρος στο πρόβλημα αποτελούν και ορισμένες πρόσφατες δικαστικές αποφάσεις που ανατρέπουν όσα γνωρίζαμε για τα εργατικά ατυχήματα. Σε δύο υποθέσεις εργατικών ατυχημάτων που εκδίκασε ο Άρειος Πάγος εγκαινιάζονται νέα «ήθη» σε βάρος των εργαζόμενων θυμάτων, καθώς πλέον μπορούν και οι εργοδότες να διεκδικούν αποζημίωση από τους εργαζόμενους σε περιπτώσεις ατυχημάτων σε ώρα εργασίας!

Στην πρώτη απόφαση ο Άρειος Πάγος επικύρωσε απόφαση Εφετείου που θεώρησε συνυπεύθυνο κατά 99%, έλληνα οδηγό νταλίκας, για ατύχημα που έπαθε στην Ιταλία, ανοίγοντας το δρόμο στον εργοδότη να διεκδικήσει αποζημίωση για τις ζημιές που προκλήθηκαν στο όχημα και στα προϊόντα. Στη δεύτερη απόφαση, ενώ το Εφετείο αναγνώρισε συνυπευθυνότητα κατά 40% (γιατί δε φορούσε ζώνη ασφαλείας) σε οδηγό που σκοτώθηκε όταν το φορτηγό που οδηγούσε έπεσε σε γκρεμό, παρενέβη ο Άρειος Πάγος στέλνοντας την απόφαση αυτή πίσω στο Εφετείο και απαιτώντας μεγαλύτερη συνυπευθυνότητα, ίσως και ολική, για τον νεκρό οδηγό! Ο... δολοφόνος εργοδότης επιστρέφει στον τόπο του εγκλήματος ζητώντας και τα ρέστα...

Δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα ΠΡΙΝ, 3.4.2016